

जिल्हा परिषदेच्या अखत्यारितील
० ते १०० हेक्टर सिंचन क्षमतेच्या
लघुपाटबंधारे योजनांना प्रशासकीय
मान्यता प्रदान करून अंमलबजावणी
करणेबाबतचे नियोजन.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक लपायो-२००८/प्र.क्र.१५३/जल-१
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ३० जून, २००८.

- वाचा** - १) शासन परिपत्रक क्रमांक लपायो-२०००/प्र.क्र.-१०४/जल-१, दिनांक १४-९-२००१.
२) शासन परिपत्रक क्रमांक पंरास-१००१/प्र.क्र.-२९०/जल-३, दिनांक १-१०-२००१
३) शासन निर्णय क्रमांक लपायो-२००१/प्र.क्र.-१०४/जल-१, दिनांक १-१-२००२.
४) शासन पत्र क्रमांक लपायो-२००१/प्र.क्र.-१०४/जल-१, दिनांक २१-१-२००३.

प्रस्तावना

जिल्हा परिषदांमार्फत ०-१०० हेक्टर सिंचन क्षमतेच्या लघुपाटबंधारे योजनांसाठी प्रशासकीय मान्यता देऊन त्यांची अंमलबजावणी करण्यात येते. अशा योजनांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे व त्यांची अंमलबजावणी करण्याचे अधिकार जिल्हा परिषदेस आहेत. जिल्हा परिषदेमार्फत राबविण्यात येणा-या योजनांसाठी जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाकडून आवश्यक ती तरतूद करण्यात येते. त्या अनुषंगाने जिल्हा परिषदांनी आतापर्यंत फार मोठ्या प्रमाणावर योजनांची अंमलबजावणी केली आहे.

२. जिल्हा परिषदांकडील अपूर्ण कामे प्राधान्याने पूर्ण करून नंतर वित्तीय तरतूदीच्या उपलब्धतेनुसार नवीन योजना हाती घेण्यात याव्यात, अशा सूचना वरील परिपत्रकान्वये जिल्हा परिषदांना देण्यात आल्या आहेत. तसेच नवीन काम हाती घेण्यापूर्वी निधी उपलब्धतेची खात्री करून व अधीक्षक अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) यांची पूर्वसंमती घेऊनच नवीन कामे सुरु करण्यात यावीत. त्याचप्रमाणे लघुपाटबंधारे योजनांच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी लाभधारकांची पाणी वापर संस्था स्थापन करणे. अशा संस्थांकडे लघुपाटबंधारे योजनांचे हस्तांतरण करणे व पाणीपट्टी वसूल करून, योजनांची देखभाल व दुरुस्ती करण्याबाबत जातीने लक्ष द्यावे, अशाही सूचना दिनांक १-१-२००२ च्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेल्या होत्या.

३. तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, जिल्हा परिषदा व स्थानिक स्तर यंत्रणेकडील क्षेत्रिय अधिका-यांनी त्यांच्याकडे निधी उपलब्ध नसताना किंवा शासनाकडे भविष्यात निधी उपलब्ध होणार असल्याबाबतचे काही कळविलेले नसतांना फार मोठ्या प्रमाणावर १०० हेक्टरच्या आतील कामांना प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता देऊन अशी कामे सुरु केली आहेत. त्यातील बरीचशी कामे पूर्ण झाली असून काही कामे अपूर्ण अवस्थेत आहेत. त्यामुळे, निधीची उपलब्धता विचारात न घेता, अशा प्रकारे नवीन कामे सुरु करून शासनावर नाहक आर्थिक दायित्व

वाढविलेले आहे. क्षेत्रिय यंत्रणेमार्फत निधी उपलब्ध नसतांना पूर्ण करण्यात आलेल्या कामांची देयके अदा करण्यासाठी व अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी शासनाकडे निधीची सातत्याने मागणी करण्यात येत आहे. नवीन कामे हाती घेण्यापूर्वी निधी उपलब्धतेची खात्री करून व अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्था.स्तर) मंडळ यांची पूर्व संमती घेऊनच कामे सुरु करावीत, असे स्पष्ट आदेश आहेत. असे असतांनादेखील काही कार्यकारी अभियंत्यांनी या आदेशाकडे दुर्लक्ष करून फार मोठ्या प्रमाणावर कामे हाती घेऊन ती पूर्ण केली आहेत. त्यामुळे शासनावर नाहक दायित्व वाढविले असून शासनाच्या आदेशांकडे दुर्लक्ष केले आहे, ही बाब गंभीर स्वरूपाची अनियमितता आहे.

वरील परिस्थितीच्या संदर्भात शासनाने यापूर्वी दिलेल्या सूचनांचा खालीलप्रमाणे पुनरुच्चार करण्यात येत असून, वित्तीय अनियमिततेच्या अशा बाबी भविष्यात पुन्हा उद्भवू नयेत म्हणून काही नवीन सूचनाही शासनामार्फत खालीलप्रमाणे निर्गमित करण्यात येत आहेत :-

१. जिल्हा परिषदा ही स्वायत्त संस्था असून, ०-१०० हेक्टर क्षमतेच्या लघुपाटबंधारे योजनांसाठी जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ, जेवढा निधी उपलब्ध करून देते त्याच्या अधीन राहूनच लघु पाटबंधारे योजनांची निवड करणे आवश्यक असून, निधीचे योग्य प्रकारे नियोजन होईल, याची काळजी घ्यावी. जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाकडून उपलब्ध होणा-या निधीची वापर जिल्हा परिषदेमार्फत आतापर्यंत पूर्ण केलेल्या योजनांची/कामांची देयके अदा करण्यासाठी करावा. अशी देयके अदा केल्यानंतर जर निधी शिल्लक राहिला तर तो निधी अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी प्रथमतः वापरावा.कोणत्याही परिस्थितीमध्ये अपूर्ण कामे पूर्ण केल्याशिवाय नवीन कामे सुरु करू नयेत. निधी उपलब्ध नसताना नवीन कामे सुरु करून शासनावरील दायित्व वाढवू नये. तसेच अशाप्रकारे दायित्व वाढविल्याचे निदर्शनास आल्यास, त्याची गंभीर दखल घेवून संबंधीतांना व्यक्तीशः जबाबदार धरून त्यांच्यावर शिस्तभंग विषयक कारवाई करण्यात येईल.

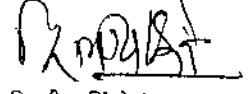
२. लघु पाटबंधारे विभागाच्या स्थानिक स्तर यंत्रणेने जिल्हा परिषदांकडून निधीच्या उपलब्धतेशिवाय ठेव कामे स्वीकारू नयेत. तसेच ०-१०० हे. सिंचन क्षमतेच्या आतील कामांसाठी अन्य स्रोतामधून प्रत्यक्षात निधी उपलब्ध असल्याशिवाय व शासनाच्या मान्यतेशिवाय अशी कामे सुरु करू नयेत.

३. लघु पाटबंधारे प्रकल्पांतून सिंचनासाठी पुरविलेल्या पाण्यापासून पाटबंधारे विभागाने ठरवून दिलेल्या पाणीपट्टीनुसार संबंधीत लाभधारकांकडून वसुली करणे आवश्यक आहे. तथापि, पाणीपट्टी वसुली अपेक्षेप्रमाणे होत नाही. पाणीपट्टी वसुलीतून मुख्यतः देखभाल व दुरुस्तीचा खर्च करावयाचा असल्याने वसुली प्राथम्याने करण्यात यावी व त्यातूनच देखभाल दुरुस्तीचा खर्च भागवावा.

वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांनी दक्षता घ्यावी, यातील सूचनांचे पालन न करणा-या अधिका-याविषयी गंभीर दखल घेऊन योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००८०६३०१५४७३३००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दिलीप शिंदे)

शासनाचे उप सचिव.

प्रति,

- मुख्य अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्था.स्तर), महाराष्ट्र राज्य, पुणे-६.
- अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्था.स्तर) मंडळ, ठाणे, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे, जिल्हा परिषद सर्व,
- कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्था.स्तर) विभाग सर्व,
- मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व),
- मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई.
- उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर.
- जिल्हा लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, (सर्व)
- ग्रा.वि. व ज.सं. वि. का.क्र. जल-२, जल-३, जल-४, जल-११, जल-१९ व जल-२२
- निवड नस्ती-जल-१.